

Δείτε ολόκληρο το 2954/77/28-1-13 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας

ΘΕΜΑ: «Διατάξεις που αφορούν απασχολούμενους σε προγράμματα κοινωφελούς εργασίας»

Σε συνέχεια των ερωτημάτων που έχουν τεθεί κατά καιρούς στην υπηρεσία μας σχετικά με την υπαγωγή ή μη στις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας των απασχολούμενων στα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας δικαιούχων φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που χρηματοδοτούνται από προγράμματα του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» (ΕΠΑΝΑΔ), σας γνωρίζουμε τα εξής:

Για τη διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο της εφαρμογής των ανωτέρω προγραμμάτων εφαρμόζονται ειδικές εθνικές και κοινοτικές διατάξεις στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013, αρμοδιότητας της Ε.Υ.Δ. ΕΠΑΝΑΔ.

Ειδικότερα σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου Α του άρθρου 89 του ν. 3996/2011(ΦΕΚ 170/Α/5-8-2011) καθορίζεται το ποσό της αμοιβής των απασχολούμενων της ανωτέρω κατηγορίας, ανεξαρτήτως ειδικότητας και επαγγελματικής εξειδίκευσης, **κατά παρέκκλιση των νόμιμων αμοιβών που προβλέπονται από την Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας** και τις οικείες συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Επίσης, οι εισφορές που αναλογούν καταβάλλονται από τον ΟΑΕΔ, μέσω ειδικών προγραμμάτων επιδοτήσεων των ασφαλιστικών εισφορών.

Υποχρέωση του φορέα όσον αφορά την εκτέλεση και εφαρμογή των παραπάνω προγραμμάτων αποτελεί η διασφάλιση της υγιεινής και ασφάλειας στον τόπο παροχής εργασίας **ενώ δεν υποχρεούται να καταβάλει οποιαδήποτε άλλη παροχή** στα απασχολούμενα πρόσωπα πέραν αυτής που ρητά καθορίζεται στην παρ. Α περ. 1 του άρθρου 89 του ν. 3996/2011 (ήτοι 25 €ημερησίως και όχι μεγαλύτερη από 625 €μηνιαίως). Αντικείμενο της πράξης είναι η δημιουργία θέσεων απασχόλησης στους δικαιούχους (φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα) για την υλοποίηση δράσεων κοινωφελούς χαρακτήρα και για τη χρηματοδότηση των οποίων απαιτείται η κατάρτιση και υποβολή εγγράφου Μνημονίου Συνεργασίας, μεταξύ Δικαιούχου και συμπράττοντος φορέα. Η χρηματοδότηση αποτελεί εξ ολοκλήρου Δημόσια Δαπάνη και προέρχεται από Κοινοτικούς και Εθνικούς Πόρους (Άρθρο 5 & 8 της υπ' αριθ. 1.5131/οικ.3.949/14-04-2011 ΚΥΑ - ΦΕΚ 613/Β/15-4-2011).

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι:

1. Οι διατάξεις της παρ. Α του άρθρου 89 του ν. 3996/2011 είναι ειδικές διατάξεις και κατισχύουν των γενικών διατάξεων. Η ισχύς αυτή προκύπτει από τους πάγιους κανόνες ιεράρχησης της τυπικής ισχύος των νομοθετικών διατάξεων, γιατί οι ειδικές διατάξεις εκφράζουν τη βούληση του νομοθέτη κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες και προϋποθέσεις που στην εν λόγω περίπτωση προσδιορίζονται από την επάρκεια των πόρων του ΕΣΠΑ, τους ειδικούς σκοπούς που εξυπηρετούν τα προγράμματα προώθησης της απασχόλησης και τους όρους που διέπουν τα εν λόγω προγράμματα. Σκοπός του νομοθέτη λοιπόν με τις συγκεκριμένες διατάξεις ήταν η προώθηση της απασχόλησης μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και ο καθορισμός των όρων εφαρμογής αυτών των προγραμμάτων όπως είναι η αμοιβή, ο τρόπος καταβολής των εισφορών, η διασφάλιση των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στον τόπο παροχής εργασίας αλλά και **η ρητή διάκριση της ως άνω μορφής απασχόλησης**, αφού προβλέπει τη μη καταβολή οποιασδήποτε άλλης παροχής στα απασχολούμενα/ ωφελούμενα πρόσωπα πέραν αυτής που καθορίζεται στις περ. 1 και 3 της παρ. Α του άρθρου 89.

2. Στις συγκεκριμένες συμβάσεις εργασίας υπάρχουν δεσμευτικά στοιχεία που παραπέμπουν σε συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας των διατάξεων των άρθρων 648 επ. του Α.Κ. και 6 του ν. 765/1943, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Α.Κ. (άρθρο 38 Εισαγ. Νόμου Α.Κ.), αλλά περιορίζονται σε εκείνα μόνο που ο νομοθέτης ήθελε να κρατήσει έτσι ώστε να διευκολύνεται η υλοποίηση του προγράμματος προώθησης της απασχόλησης, η επιλεξιμότητα των ενεργειών και των δαπανών του προγράμματος, κλπ. Οι συμβάσεις ως εκ τούτου μεταξύ των απασχολούμενων και των δικαιούχων φορέων είναι συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας «ειδικού σκοπού» υπό τους όρους που θέτει ο νομοθέτης με την παρ. Α του άρθρου 89 του ν. 3996/2011. Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υπάρχει όταν οι συμβαλλόμενοι

αποβλέπουν στην παροχή της εργασίας που συμφωνήθηκε και στον μισθό, ανεξάρτητα από τον τρόπο πληρωμής του και ο εργαζόμενος υπόκειται σε νομική και προσωπική εξάρτηση από τον εργοδότη. Ενδεικτικά στοιχεία της υπάρξεως εξαρτήσεως στις συγκεκριμένες συμβάσεις εργασίας αποτελεί το γεγονός ότι είτε η Μ.Κ.Ο. (δικαιούχος), είτε ο φορέας, ασκούν το ρόλο του εργοδότη μέσω δεσμευτικών οδηγιών, ως προς τον τρόπο και τον χρόνο παροχής της εργασίας. Για παράδειγμα, ο φορέας υλοποίησης του έργου μπορεί να ορίζει τον τρόπο λειτουργίας του προγράμματος, το ημερήσιο και εβδομαδιαίο ωράριο εργασίας ενώ η Μ.Κ.Ο. να ελέγχει και να υποδεικνύει το σωστό τρόπο παροχής της εργασίας του μισθωτού. Επίσης, ο μισθωτός θα πρέπει να εκτελεί πιστά τις οδηγίες και τις υποδείξεις του φορέα υλοποίησης.

3. Εκείνο όμως που διακρίνει την εξαρτημένη εργασία δεν είναι το ποσοτικό στοιχείο, δηλαδή η σώρευση περισσότερων ενδείξεων δεσμεύσεως και εξαρτήσεως, αλλά το ποιοτικό, δηλαδή η ιδιαίτερη ποιότητα της δεσμεύσεως και εξαρτήσεως, η οποία έχει για τον υποβαλλόμενο σε αυτή εργαζόμενο συνέπειες που καθιστούν απαραίτητη την ιδιαίτερη ρύθμιση της σχέσεώς του με τον εργοδότη και δικαιολογούν την ειδική προστασία του από το εργατικό δίκαιο (1327/2010 ΑΠ, 542/2008 ΑΠ, 6/2009 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ). Το ποιοτικό στοιχείο διαφέρει κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος και τη φύση της εργασίας και συνάγεται ύστερα από την εκτίμηση των όρων και των εν γένει συνθηκών παροχής εργασίας.

Στην περίπτωση των προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας δικαιούχων φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που χρηματοδοτούνται από προγράμματα του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» (ΕΠΑΝΑΔ), **το ποιοτικό στοιχείο δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ειδική προστασία από το εργατικό δίκαιο**, διότι: 1) Βάσει ειδικών διατάξεων (παρ. Α του άρθρου 89 του ν.3996/2011) καθορίστηκε η αμοιβή και οι συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας, **με ρητή εξαίρεση από την υποχρέωση καταβολής οποιασδήποτε άλλης παροχής**. 2) Η πληρωμή προς τους δικαιούχους γίνεται από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, σε τρεις δόσεις και η καταβολή του ποσού που προβλέπει το πρόγραμμα χορηγείται στον απασχολούμενο μόνο εφόσον πιστωθούν στον τραπεζικό λογαριασμό του δικαιούχου τα ανάλογα κονδύλια από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

Κατόπιν των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι η σύμβαση εργασίας μεταξύ του απασχολούμενου και του δικαιούχου φορέα είναι σύμβαση που ικανοποιεί τις ανάγκες του προγράμματος προώθησης της απασχόλησης, οι οποίες έχουν σχέση με την επάρκεια των πόρων, την επιλεξιμότητα των ενεργειών, των δαπανών κλπ. και ως τέτοια σύμβαση ελέγχεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 10 της υπ' αριθ. 1.5131/οικ.3.949/14-04-2011 ΚΥΑ (ΦΕΚ 613/Β/15-4-20110). **Αρμόδια προς τούτο όργανα είναι οι Υπηρεσίες της Ε.Υ.Δ. ΕΠΑΝΑΔ και εκείνες που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ).**

Για την ενιαία αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιουργούνται κατά την υλοποίηση των εν λόγω προγραμμάτων παρακαλώ να ενημερώσετε σχετικά τις κατά τόπους Επιθεωρήσεις Εργασίας.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ANNA ΣΤΡΑΤΙΝΑΚΗ